

стимулює виражений апоптоз лімфоцитів, що призводить до серйозного виснаження лімфоїдних вузлів в лімфатичних вузлах, і, звичайно ж, лімфопенія є постійною ознакою SARS-CoV-1 і 2. Імунна активація стимулює експресію тканинного фактора на моноцитах / макрофагах і ендотеліальних клітинах судин. Каскади коагуляції ініціюються в основному тканинним фактором на клітинній поверхні. На відміну від інфекції SARS, спричиненої коронавірусом, коагулопатія при інфекції Ебола характеризується вираженою тромбоцитопенією, відкладенням фібрину, збільшенням FDP і подовженням ПВ і АЧТГ. Разом з сухотною коагулопатією утворення тромбів в мікросудинних тканинах сприяє ішемії тканин і дисфункції органів. Геморагічні симптоми зазвичай спостерігаються при інфекції Ебола, а ураження органів переважає в печінці і судинній системі, що незвично для COVID-19. Хоча тромбоз і кровотеча є супутніми ознаками коагулопатії, домінуючий симптом різниться в залежності від причинного вірусу.

Результати і висновки. Клінічними проявами коагулопатій, пов'язаної з COVID-19, в першу чергу є дисфункція органів, тоді як геморагічні події трапляються рідше. Зміни гемостатичних біомаркерів, представлені збільшенням D-димера і продуктів розпаду фібрину / фібриногену, вказують на те, що суть коагулопатії полягає в масивному утворенні фібрину. У порівнянні з бактеріально-сепсис-асоційованою коагулопатією / ДВС-синдромом, подовження протромбінового часу і активованій частковий тромбoplastиновий час зниження активності антитромбіну відбувається рідше, а тромбоцитопенія відносно рідко трапляється при COVID-19. Однак механізми коагулопатії повністю не з'ясовані. Передбачається, що в цьому беруть участь нерегульовані імунні відповіді, організовані запальними цитокинами, загибеллю лімфоцитів, гіпоксією і пошкодженням ендотелію. Схильність до кровотеч трапляється нечасто, але частота тромбозів при COVID-19 і адекватність поточних рекомендацій щодо стандартної дози венозних тромбоемболій сумнівні.

ОЦІНКА СТАНУ БУКАЛЬНОГО ЕПІТЕЛІЮ В КУРЦІВ

Шаталова О.М., Споднікайло В.Б.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

Актуальність. Вейпінг — це процес куріння електронних сигарет, випарників та інших подібних пристроїв. Є альтернативним способом споживання нікотину. Перехід на вейпінг обумовлений в більшості випадків упевненістю в меншій шкоді здоров'ю в порівнянні з тютюнопалінням, а частина людей використовує ці гаджети на шляху відмови від куріння. Букальний епітелій є доступною експериментальною моделлю для вивчення токсичного впливу різних речовин на живий організм.

Метою проведеного дослідження було порівняти стан булакального епітелію в здорових некурящих добровольців і добровольців, які палять безнікотинний вейпінг або звичайні сигарети з подальшою можливістю зробити висновки щодо безпеки або шкідливого впливу на здоров'я.

Матеріали і методи. В дослідженні приймали участь 24 студенти НФаУ, обох статей. Забір булакального епітелію здійснювали у досліджуваних шляхом взяття клітин за допомогою шпателя із внутрішньої сторони щоки. Отриманий нативний матеріал фарбували за допомогою 1% розчину

трипанового синього. Оцінювали морфологічні характеристики клітин та через 15-20 хв підраховували відсоток мертвих клітини з пошкодженої мембраною, які були пофарбовані барвником у яскраво синій колір. Кількісне визначення клітин здійснювали в лічильній камері Горяєва. В ході дослідження порівняли групи людей, що палять тільки електронні сигарети ($n = 8$), здорових некурящих ($n = 8$) людей і курців ($n = 8$).

Результати і висновки. В ході дослідження було порівняно стан букального епітелію у здорових некурящих добровольців і добровольців, які палять безникотиновий вейпінг або звичайні сигарети. Результати даного дослідження за показниками морфологічних змін букального епітелію показали статистично значущі відмінності ($P < 0,05$) між курцями, споживачами електронних сигарет і контрольною групою. Мікроскопічні дослідження стану клітин букального епітелію у осіб контрольної групи показали, що клітини залишаються життєздатними навіть після переведення в сольовий розчин. Відсоток відмерлих клітин в цієї групі знаходився в межах 6-9%. Конгломерати у вигляді клітинних груп практично не зустрічалися. У осіб, що палять були визначені деякі особливі ознаки клітин, зокрема явища гіперкератозу, а також відмічено збільшення відсотка мертвих клітин до 34%. У осіб, які застосовували вейпінг також було відмічено збільшення відсотка мертвих клітин до 22% але вірогідно нижче ніж у осіб, які палять звичайні сигарети. Слід зазначити, що у осіб, які палять лише електронні сигарети також були відмічені явища гіперкератозу слизової щік. Виявлені ознаки обумовлені токсичним впливом продуктів табакокуріння, а також вейпінгу на диференціацію та зроговіння букального епітелію.

Отримані ознаки свідчать, що безникотиновий вейпінг все ж таки чинить шкідливий вплив на стан букального епітелію, порушує гігієнічні властивості ротової порожнини, але у порівнянні з шкідливим впливом продуктів табакокуріння, виявленим у курців сигарет, має деякі відносні переваги.

ДІАГНОСТИЧНЕ ЗНАЧЕННЯ N-КІНЦЕВОГО ФРАГМЕНТА ПОПЕРЕДНИКА МОЗКОВОГО НАТРІЙУРЕТИЧНОГО ПЕПТИДУ У ПАЦІЄНТІВ З ШЕМІЧНОЮ ХВОРОБОЮ СЕРЦЯ

Щурко М. М., Лаповець Л. Є., Акімова В. М., Лаповець Н. Є., Башта Г. В.

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького, Львів, Україна

Актуальність. Термін метаболічний синдром (МС) об'єднує такі порушення як артеріальна гіпертензія (АГ), гіперліпідемія, інсулінорезистентність (ІР) та абдомінальне ожиріння. Наявність таких метаболічних порушень одночасно, значно збільшує ризик розвитку серцево-судинних захворювань. Метаболічний синдром можна легко визначити за клінічними симптомами та лабораторними дослідженнями, а саме: абдомінальне ожиріння визначається об'ємом талії (більше 102 см для чоловіків та понад 88 см для жінок), рівень тригліцеридів плазми (> 150 мг/дл), низьким рівнем холестерину (< 40 мг / дл для чоловіків, < 50 мг / дл для жінок), зростання артеріального тиску (понад 133/85 мм рт. ст.) та гіперглікемією (> 110 мг / дл). Зростання серцево-судинних захворювань (ССЗ), спонукає до